

малих підприємств були: несприятливе підприємницьке середовище, інфляційні процеси, високі відсоткові ставки по кредитах, зубожіння населення тощо. За таких вихідних умов одержувані підприємцями доходи швидко знецінювалися, а отже, податкові пільги не сприяли формуванню ресурсів для подальшого функціонування структур малого бізнесу.

Основними принципами формування системи державної підтримки малого підприємництва повинні стати:

- забезпечення захисту суб'єктів підприємницької діяльності шляхом створення сприятливих соціально-політичних, економічних, правових передумов реалізації інтересів підприємців;
- розширення інфраструктури підтримки малого бізнесу шляхом створення бізнес-інкубаторів, інформаційних центрів, центрів перепідготовки;
- подальша диференціація систем оподаткування підприємницьких структур із врахуванням галузевих особливостей ведення бізнесу.

Література

1. www.me.gov.ua Інформація про підсумки соціально-економічного розвитку України у першому півріччі 2005 року.
2. Іщенко Г. Підприємництво на порозі змін// Урядовий кур'єр. – 2004, № 39. – С. 6.
3. Політична економія: Навч. посібник/ К.Т. Кривенко, В.С. Савчук, О.О. Беляєв та ін.; За ред. д-р екон. наук, професора К.Т. Кривенка. – К.: КНЕУ, 2001. – С. 221.
4. Базиліук А.В. Фінансові важелі розвитку малого бізнесу// Актуальні проблеми економіки. – 2002, № 8. – С. 21.

УДК 339.37:334.5+65.012.2:339

Доц. О.М. Ананьєв, канд. екон. наук;
О.В. Сьомко – Львівська КА

ОДИН З ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ БІЗНЕС-ПРОЕКТІВ СТВОРЕННЯ (РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ) ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Розглядається один з підходів до оцінки економічної привабливості бізнес-проектів створення (реструктуризації) підприємств ресторанного господарства. Наводиться послідовність етапів як алгоритм оцінки привабливості бізнес-проектів, а також визначення їх економічної ефективності. Пропонується технологія проведення економічного аналізу бізнес-проектів створення нових підприємств, яка дає змогу здійснити найкращий вибір серед сукупності запропонованих проектів.

Doc. O.M. Ananyev, O.V. Siomko – Commercial Academy of Lviv

One of approaches for estimation of economic attractiveness and efficiency of business-projects of creation (restructuring) of enterprises of restaurant economy

One of approaches is considered to estimation of economic attractiveness of business-projects of creation (restructuring) of enterprises of restaurant economy. A sequence of stages as an algorithm of estimation of attractiveness of business-projects, and also determination of their economic efficiency is pointed. Technology of conducting an economic analysis of business-projects of creation of new enterprises, that allows to carry out the best choice among aggregate of offered projects is offered.

Постановка проблеми. Створення підприємства ресторанного типу потребує попередньої оцінки величини параметрів його майбутнього функціонування і прогнозного визначення ефективності самого проекту у заданій системі економічних координат. Основним завданням на етапі проектування таких проектів стає розробка методичних підходів до оцінки економічної привабливості їх створення.

Метою статті є розгляд і формулювання одного з можливих підходів до визначення оцінки економічної привабливості проектів майбутнього створення підприємств ресторанного господарства.

Виклад основного матеріалу. Досвід проведення економічного аналізу довів [1-3], що при відборі проектів найпоширенішими економічними цілями національного розвитку є:

- Створення у країні (або заданому регіоні) доданої вартості;
- Надходження або економія іноземної валюти;
- Розвиток інфраструктури ринку;
- Створення нових робочих місць;
- Залучення й використання місцевих ресурсів;
- Підготовка кваліфікованих кадрів.

Потенційна ефективність будь-якого проекту визначається з огляду на можливість досягнення поставлених цілей у результаті його здійснення.

Практика та проведені дослідження доводять, що метод позиціонування проектів за критеріями економічної привабливості та ефективності є найбільш вживаним, через що проект спрямовують на один із квадратів матриці (рис. 1), яка відображає пануючу позицію щодо підтримки цих проектів.

Економічна привабливість	висока	Підтримка інвесторів з метою підвищення ефективності. Проекти інфраструктурного розвитку.	Підтримка приватних ініціатив. Бізнес-проекти пошуку нових можливостей.
	низька	Відсутня громадська підтримка.	Інвестиції приватного сектора. Проект пошуку можливостей.
		низька	висока
Економічна ефективність			

Рис. 1. Матриця економічної ефективності та привабливості

Найпривабливішим у цій матриці є верхній правий квадрат, в якому ефективність проектів є вищою. Як правило, вони реалізуються у приватному секторі. Економічно привабливі проекти (верхній лівий квадрат), які не є фінансово прогресивними, потребують підтримки уряду для підвищення своєї ефективності. Характерною особливістю таких проектів є необхідність їх державної фінансової підтримки.

Оцінка економічної привабливості бізнес-проекту підприємства ресторанного типу подана у вигляді послідовності [1-3] етапів.

Перший етап – встановлення мети розвитку і визначення її пріоритетів. При цьому критеріями порівняння бізнес-проектів стають:

- необхідна величина інвестиції для створення робочих місць;
- значення доданої вартості, яка створюється в результаті впровадження бізнес-проекту;
- зменшення використовуваних валютних ресурсів тощо.

Після визначення пріоритетних критеріїв та їх ранжирування, розраховується величина питомої ваги кожного критерію у величині загальної економічної привабливості.

Другий етап – розрахунок кількісних значень оцінки встановлених критеріїв. Тут оцінюється сприяння проекту створення підприємства і досягнення поставленої економічної мети. Необхідні дані для визначення цих показників отримують із фінансового плану запропонованого проекту. Як правило, це відбувається після проведення детального фінансового аналізу поданого бізнес-проекту. Для цього використовують рейтингові оцінки критеріїв підбору проектів. Вони характеризують відповідність результатів проекту щодо мети. За кожним критерієм визначається найпривабливіший проект і розраховується індекс критерію для кожного проекту шляхом ділення величини критерію стосовно конкретного проекту на значення кращого рейтингу у даній категорії. При цьому індексація за критеріями дає змогу зіставляти різні бізнес-проекти, визначаючи найпривабливіші з огляду на загальну ефективність.

На третьому, завершальному етапі, оцінка загальної привабливості кожного проекту розраховується як середньозважена величина індексів проекту. Найвища середньозважена величина – показник економічної привабливості проекту. Розрахунки, як правило, здійснюються в табличній формі, в якій порівнюються індекси критеріїв різних проектів (табл. 1).

Табл. 1. Оцінка економічної привабливості бізнес-проектів створення нових підприємств

Критерії	Значення або вага критерію	Значення критерію за проектами		Рейтинг за проектом	Індекс критерію	
		А	В		А	В
Дохідність проекту, %	0,4	15	18	другий	0,83	1
Одержання доданої вартості, %	0,4	20	30	другий	0,67	1
Інвестиції на одне робоче місце, грн.	0,2	10000	15000	перший	1	1,5

Середньозважений індекс проекту А дорівнює:

$$0,4 \cdot 0,83 + 0,4 \cdot 0,67 + 0,2 \cdot 1 = 0,8.$$

Середньозважений індекс проекту В дорівнює:

$$0,4 \cdot 1 + 0,4 \cdot 1 + 0,2 \cdot 1,5 = 1,1.$$

У наведеному прикладі є три критерії і два бізнес-проекти, хоча кількість перших і других можна значно збільшити. Отже, за результатами розрахунків виділяється проект В, який найбільше відповідає меті економічного розвитку.

Наступним обов'язковим кроком для прийняття бізнес-проекту створення нового підприємства є розрахунок його економічної ефективності.

Оцінка економічної ефективності бізнес-проекту ґрунтується на економічних вигодах та економічних витратах. Формально це можна подати так:

$$ЕЕБП = \text{Приріст } ЕВ - \text{Приріст } ЕВит, \quad (1)$$

де: ЕЕБП – економічна ефективність бізнес-проекту; Приріст ЕВ – приріст економічних вигод; Приріст ЕВит – приріст економічних витрат.

При визначенні цінності бізнес-проекту розраховується перевищення позитивних результатів (вигод) над негативними (витратами) та з'ясовується загальна величина виграшу від впровадження конкретного бізнес-проекту.

Для економічного аналізу необхідно оцінити усі компоненти бізнес-проекту з погляду альтернативної вартості. При цьому альтернативна вартість інвестицій у грошовому еквіваленті визначається з огляду на їх найефективніше використання, а продукції (послуг) нового підприємства – шляхом оцінки витрат споживачів конкретного регіону обслуговування держави на придбання аналогічної продукції (послуги) за кордоном (за браком вітчизняних аналогів).

Економічний аналіз фінансових показників реструктуризації (переродження) підприємств і визначення їх майбутньої ефективності – явище досить складне. Відповідь "криється" у перекосах цільового вимірювання, які виникають внаслідок великої кількості економічних факторів, а саме: економічної політики держави, спрямованої на підтримку розвитку певного сектора економіки (в нашому випадку – сфери громадського харчування); економічної безпеки окремих виробничих (і послугових) секторів; зміни структури і географії галузевого розвитку; заходів щодо захисту вітчизняних виробників, трансфертних платежів (субсидій, дотацій, податків, акцизних зборів тощо).

Висновки. При економічному аналізі ефективності створення підприємств громадського харчування потрібно коректно виміряти якісний вплив не тільки основних чинників, а й тих, що знаходяться в глибині. Саме вони набувають великого значення для конкретного регіону, який описується тільки йому присущою системою економічних координат. Звідси, проблеми оцінки альтернативної вартості бізнес-проектів створення нових підприємств у сфері громадського харчування (ресторанного господарства) фокусуються на необхідності розрахунку їх граничної дохідності зі загальносуспільних позицій.

Література

1. Бирман Г., Шмидт С. Экономический анализ инвестиционных проектов: Пер. с англ./ Под ред. Л.П. Бельх. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 631 с.
2. Смирнов А.Л. Организация финансирования инвестиционных проектов. – М.: Консалтбанкир, 1996.
3. Инвестирование, финансирование, кредитование: стратегия и тактика предприятия/ Под ред. Н.Н. Ушаковой. – К.: КГТЕУ, 1997. – 191 с.

УДК 657.1

Аспір. А.В. Березенська – Львівська КА

РАЦІОНАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ КООПЕРАТИВНИХ МІКРОЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Розглянуто питання організації обліку у кооперативних мікроекономічних системах у ринкових умовах господарювання, удосконалення організаційної структури обліково-аналітичного процесу у зв'язку із змінами інформаційних потреб керівництва кооперативів.

Ключові слова: організація обліку, кооперативна мікроекономічна система, управлінський облік, обліково-аналітична інформація.